

กลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐฉานที่มีผลต่อกลุ่มประเทศ
ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน

SPATIAL STRATEGY FOR FOREST BURNING HANDLING IN SHAN STATE
AND ITS EFFECTS ON COUNTRIES IN THE UPPER MEKHONG REGION

สมพงษ์ เตชะเมืองมูล^{1*} นาวิน พรหมใจสา² กฤตเมธ บุญนุ่น³ และ พิรพานูวัตน์ ชื่นวงศ์⁴

¹หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มภาค สำนักวิชาสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เชียงราย ประเทศไทย

^{2,3}สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เชียงราย ประเทศไทย

⁴คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เชียงราย ประเทศไทย

Sompong Tachamuangmoon^{1*}, Nawin Pomjaisa², Kittimate Boonnun³
and Pirapanuwat Chuenwong⁴

¹Regional Development Strategies, School of Social Sciences, Chiangrai Rajabhat University, Chiangrai, Thailand

^{2,3}School of Social Sciences, Chiangrai Rajabhat University, Chiangrai, Thailand

⁴Faculty of Science and Technolog, Chiangrai Rajabhat University, Chiangrai, Thailand

*E-mail: brookso7878@gmail.com

Received: 2021-04-26

Revised: 2021-06-26

Accepted: 2021-06-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐฉานที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน เพื่อจัดทำกลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่ในการเผาป่าของรัฐฉานที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน และเพื่อประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่ในการเผาป่าของรัฐฉานที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน โดยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบประเมินสภาวะแวดล้อม และแบบประเมินความเหมาะสม กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้นำด้านการจัดการไฟป่าของรัฐฉาน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการไฟป่ากลุ่มไทใหญ่ ที่คุมพื้นที่เขตภูเขาของรัฐฉานตอนใต้ จำนวนทั้งสิ้น 25 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐฉานที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน ด้านจุดแข็ง ผู้นำเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล ด้านจุดอ่อน ยังขาดเรื่องของการจัดทำฐานข้อมูลไฟป่าเนื่องมาจากการขาดความรู้และเครื่องมือที่ใช้ในการกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่า ด้านโอกาส สื่อเทคโนโลยีทำให้สื่อสารไปทั่วโลกทำให้เกิดความให้ความสนใจของประเทศเพื่อนบ้านทำให้เกิดการช่วยเหลือในด้านการจัดการไฟป่าอย่างต่อเนื่อง และ ด้านอุปสรรค กรอบนโยบายก็ไม่สนับสนุนการกระจายอำนาจและการเข้าถึงการจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเท่าที่ควร

ในด้านวิสัยทัศน์ “รัฐฉาน ดินแดนสงบ สุขใจ ไร้ไฟป่า ด้วยการจัดการป่าอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน” และมีกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือและการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการบริหารจัดการไฟป่าโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพของชนรัฐฉานในการบริหารจัดการป่าอย่างยั่งยืน และกลยุทธ์ที่ 4 จัดทำ สนับสนุนงบประมาณ กองทุน ในการจัดการป่าเพื่อไม่ให้เกิดไฟป่าอย่างยั่งยืน

ผลการประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐฉานที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน ทั้งวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา มีความเหมาะสมมากที่สุด

คำสำคัญ: กลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่ การเผาป่า รัฐฉาน อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน

ABSTRACT

The objectives of this study were to investigate the problems of forest fire spatial management in Shan State affecting countries in the Upper Mekong Sub-region, to develop forest fire spatial management strategies in Shan State, and to evaluate the appropriateness of forest fire spatial management strategies affecting countries in the Upper Mekong Sub-region. This mixed-method research implemented a workshop, a context evaluation form, and an appropriateness evaluation form. The target group recruited 25 participants, including forest fire management leaders in Shan State and Shan State Army (SSA) officers in charge of the mountain areas of Southern Shan State. The data was analyzed by content analysis, mean and standard deviation.

The circumstances of forest fire spatial management in Shan State affecting countries in the Upper Mekong Sub-region were reported. Strengths: The leader is a visionary. Weaknesses: Lack of a forest fire database due to deficiency of knowledge and tools in defining the forest boundary. Opportunities: Technological advancement enables global communication and attracts attention from neighboring countries, resulting in consistent

assistance in forest fire management. Threats: Policy does not support decentralization and accessibility to management and utilization of natural resources.

The formulated vision was “Shan State: Tranquil, Peaceful, No Wildfire Through Participatory and Sustainable Forest Management”. There were 4 developed strategies. Strategy 1: Develop cooperation and an integrated network with neighboring countries. Strategy 2: Develop a forest fire management system using appropriate information technology. Strategy 3: Develop the potentials of Shan people on sustainable forest management. Strategy 4: Allocate budget support and funds for the sustainability of forest management and forest fire prevention.

The appropriateness evaluation of spatial strategy for forest burning handling in Shan State affecting countries in the Upper Mekong Sub-region in regard to vision, goals, strategies, and development guidelines showed the highest level of appropriateness.

Keywords: Spatial Strategy, Forest Burning, Shan State, Upper Mekhong Region

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาสำคัญในระดับโลก ที่ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ในโลกควรตระหนักเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งปัญหาดังกล่าวควรได้รับการฟื้นฟูอย่างทันท่วงที เนื่องจากในปัจจุบันปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติได้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นอย่างมากต่อทุกประเทศในโลก ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้เกิดแนวคิดในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ บนโลกนี้ โดยใช้วิธีการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุเป็นสำคัญ

สืบเนื่องจากสถานการณ์สภาวะหมอกควันที่ปกคลุมทุกพื้นที่ของภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนนั้นส่งผลกระทบต่อคุณภาพอากาศในหลายพื้นที่ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน และพะเยาโดยคุณภาพ

อากาศดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อสภาวะสุขภาพของประชาชน สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดสภาวะหมอกควันดังกล่าวนี้ ก็คือ ไฟป่า การเผาในที่โล่งมลพิษจากการใช้รถยนต์พาหนะ (Rayanakorn, 2010) และจากภาคอุตสาหกรรม โดย เจียมใจ เครือสุวรรณ และคนอื่น ๆ (Kreasuwun, et al., 2008) พบว่า ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กร้อยละ 50-70 มีแหล่งแหล่งกำเนิดจากไฟป่าและการเผาพื้นที่การเกษตร และจากเครื่องยนต์ดีเซลปริมาณร้อยละ 10 ส่วนที่เหลือเป็นฝุ่นที่พัดมาจากแหล่งอื่น นอกจากนี้ยัง พบว่า บางพื้นที่ยังได้รับผลกระทบมลพิษทางอากาศจากการเกิดไฟป่าในประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย

ไฟป่าและการเผาในที่โล่งทำให้เกิดสภาวะหมอกควันและฝุ่นละอองแขวนลอยอยู่ในชั้นบรรยากาศ เกิดปริมาณฝุ่นขนาดเล็กที่มี

เส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 10 ไมครอน หรือ PM10 (Particular Matter less than 10 microns (micrometers) in diameter: PM10) ซึ่งเป็นอนุภาคฝุ่นขนาดเล็กก่อให้เกิดความรู้สึกระคายเคืองหรือแสบตาและภาวะการหายใจไม่สะดวก นอกจากนี้มลภาวะทางอากาศยังส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ โดยพบว่านักท่องเที่ยวมีจำนวนลดลงในช่วงที่จังหวัดเชียงใหม่ประสบปัญหาหมอกพิษทางอากาศและวิกฤตการณ์หมอกควัน อันนำมาซึ่งความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก (Jarungrattanapong & Manasboonphempool, 2009)

ทุก ๆ ปีปัญหาหมอกควันจะปกคลุมในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายช่วยกันแก้ไขมาอย่างยาวนาน แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยได้สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน ทั้งด้านทัศนวิสัย สุขภาพ และด้านธุรกิจการท่องเที่ยว โดยหมอกควันที่ปกคลุมจังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งถือเป็นจังหวัดท่องเที่ยว คือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำปาง แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน และ จังหวัดลำพูน จะเริ่มตั้งแต่ช่วงเข้าสู่ฤดูแล้ง คือปลายเดือน กุมภาพันธ์ เป็นต้นไป บางปีหากมีฝนตกก็จะช่วยยี่ระยะเวลาออกไปเป็นช่วงต้นเดือนมีนาคม และไปสิ้นสุดปลายเดือนเมษายน สำหรับในปีที่สภาพอากาศค่อนข้างจะแห้งแล้ง ปริมาณฝนตกแทบวัดค่าไม่ได้เลย ส่งผลให้สภาพอากาศแห้งแล้งมาก มีไฟป่าเกิดขึ้นเป็นบริเวณกว้างในท้องที่ในเขตจังหวัดภาคเหนือ และประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะรัฐฉานประเทศเมียนมาร์ และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ส่งผลให้มีหมอกควันปกคลุมในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนบนแทบทุกจังหวัด ประชาชน

เจ็บป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจ ซึ่งในส่วนของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง มีประชาชนเข้ารักษาพยาบาลตามโรงพยาบาลต่าง ๆ หลายหมื่นคน

จากสถานการณ์การเผาและเกิดผลกระทบอันตามมาซึ่งกลุ่มหมอกควันที่ได้เกิดการปกคลุมทุกพื้นที่ของภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย รวมถึงได้ปกคลุมพื้นที่กลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบนอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนนั้นส่งผลกระทบต่อคุณภาพอากาศในหลายพื้นที่เกิดสภาวะหมอกควันและฝุ่นละอองแขวนลอยอยู่ในชั้นบรรยากาศ ซึ่งปัญหาดังกล่าวล้วนส่งผลกระทบเป็นอย่างมากต่อทุกพื้นที่ ในการนี้การอนุรักษ์ธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ บนโลกนี้ถือเป็นสิ่งควรค่าแก่การตระหนักเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาการเผาใน เขตปกครองสภาอบกู้ รัฐฉาน และกองทัพรัฐฉานที่มีผลกระทบต่อในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน อนึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงจุด เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศใน เขตปกครองสภาอบกู้ รัฐฉาน และกองทัพรัฐฉาน นั้นเป็นพื้นที่มีลักษณะภูมิประเทศที่มีความแห้งแล้งที่สูงและเป็นเขตพื้นที่ปลอดฝน ซึ่งเอื้อต่อการเกิดการเผา ได้โดยง่าย อีกทั้งเมื่อเกิดขึ้นแล้วการแก้ไขเบื้องต้นนั้นเป็นไปได้ยากและเกิดการลุกลามเป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้เกิดกลุ่มหมอกควันเป็นอันมากประกอบกับเกิดการเคลื่อนที่ของกลุ่มหมอกควันเป็นวงกว้างซึ่งส่งผลกระทบต่อในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบนโดยตรง เนื่องจากกลุ่มพื้นที่กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบนและ เขตปกครองสภาอบกู้ รัฐฉาน และ

กองทัพรัฐฉานมีพื้นที่ใกล้เคียงกัน ในศึกษาการเผาในเขตปกครองสภาออบกู้ รัฐฉาน และกองทัพรัฐฉาน ที่มีผลกระทบต่อในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน จึงถือเป็นการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ดี โดยเป็นการแก้ไขปัญหาที่ตรงเหตุ

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐบาล ประเทศเมียนมา ที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน เพื่อให้ทราบกลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่และสามารถนำผลการจัดการดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อมูลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่รัฐฉานรวมถึงเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐบาลที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน
2. เพื่อจัดทำกลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่ในการเผาป่าของรัฐบาลที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่ในการเผาป่าของรัฐบาลที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษารายนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่า จัดทำกลยุทธ์

การจัดการเชิงพื้นที่ในการเผาป่า และประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่ในการเผาป่าของรัฐบาลที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน

ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา คือ ผู้นำด้านการจัดการไฟป่าของรัฐบาล เจ้าหน้าที่จัดการไฟป่า และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการไฟป่ากลุ่มไทใหญ่ Shan State Army (SSA) ที่คุมพื้นที่เขตภูเขา รัฐฉานตอนใต้

ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา คือ รัฐฉาน ประเทศเมียนมา

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา รวมเวลา 24 เดือน ระหว่าง มกราคม 2562 – ธันวาคม 2563

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลในพื้นที่รัฐฉาน โดยกลุ่มเป้าหมายที่ทางผู้นำของรัฐฉาน กำหนดให้เป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย รวมถึงการเก็บข้อมูลอยู่ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ระบาด และเกิดสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ผู้วิจัยจึงมีข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายประการทั้งในด้านข้อมูล สถิติ การตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย และกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารายนี้ คือ ผู้นำด้านการจัดการไฟป่าของรัฐบาล เจ้าหน้าที่จัดการ

ไฟป่า และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการไฟป่ากลุ่มไทใหญ่ Shan State Army (SSA) ที่คุ่มพื้นที่เขตภูเขา รัฐฉานตอนใต้ ที่ทางผู้นำรัฐฉานได้มอบหมาย ให้เป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย ได้แก่

1. ผู้นำด้านการจัดการไฟป่าของรัฐฉาน ซึ่งเป็นบุคคลที่ผู้นำรัฐฉานมอบหมายให้เป็นผู้ให้ ข้อมูลแก่ผู้วิจัย และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติ หน้าที่ในด้านการจัดการไฟป่าในพื้นที่ จำนวน 5 คน

2. เจ้าหน้าที่จัดการไฟป่า และ เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติการไฟป่ากลุ่มไทใหญ่ Shan State Army (SSA) ที่คุ่มพื้นที่เขตภูเขา รัฐฉานตอนใต้ ซึ่งเป็น บุคคลที่ผู้นำรัฐฉานมอบหมายให้เป็นผู้ให้ข้อมูล แก่ผู้วิจัย และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในด้าน การจัดการไฟป่าในพื้นที่ และยินยอมให้ข้อมูลรวมถึง สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยได้ จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยใช้ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้โปรแกรม Zoom เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการเรียนการสอนและการ ประชุมแบบออนไลน์ รองรับ ระบบปฏิบัติการทั้ง Windows, และ Android สามารถประชุมร่วมกัน ได้จำนวนมาก แล้วมาสรุปประเด็น เพื่อวิเคราะห์ ถึงศักยภาพการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของ รัฐฉานที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ตอนบน ซึ่งทั้งหมดเป็นการวิเคราะห์ศักยภาพก่อน นำไปประเมินหาค่าเฉลี่ยเพื่อนำไปกำหนด ร่างกลยุทธ์ การจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐฉานที่มีผลต่อ กลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน มีการ ตรวจสอบเครื่องมือโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

2. แบบประเมินสถานะแวดล้อม ผู้วิจัย

นำข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการ SWOT Analysis มาจัดทำเป็นแบบประเมินโดยใช้ Google Form เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ทำการ กำหนดค่าคะแนนเพื่อนำไปกำหนดสถานะแวดล้อม ของการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐฉานที่มีผล ต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ปัจจัยภายใน ได้แก่ จุดแข็ง และ จุดอ่อน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส และอุปสรรค มีการตรวจสอบเครื่องมือโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

3. แบบประเมินความเหมาะสมกลยุทธ์ การจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐฉานที่มีผล ต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน เมื่อที่ประชุมเชิงปฏิบัติการได้ร่วมกันร่างกลยุทธ์แล้ว จะนำมาสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของ กลยุทธ์เพื่อให้ที่ประชุมได้ลงคะแนนในระบบ Google Form มีการตรวจสอบเครื่องมือโดยใช้ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบ ความถูกต้องของเนื้อหา และให้กลุ่มผู้เข้าร่วมประชุม เชิงปฏิบัติการได้กรอกข้อมูลในระบบออนไลน์และ นำมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 3 ครั้ง คือ เดือน มีนาคม ธันวาคม 2562 และ พฤศจิกายน 2563 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเชิงพื้นที่ การเผาป่าของรัฐฉานที่มีผลต่อกลุ่มประเทศใน อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ ในการวิเคราะห์ SWOT Analysis และดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยตัวผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย ชาวไทใหญ่ ผ่านระบบออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้จัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากที่ประชุมเชิงปฏิบัติการผ่านระบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นคำถามแบบปลายเปิด วิเคราะห์โดยการบรรยายสรุปเป็นประเด็น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินสภาวะแวดล้อม ผู้วิจัยได้จัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นแบบตรวจสอบรายการมีมาตราส่วนประมาณ 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์พิจารณาค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.00 หมายถึง มีสภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีสภาพอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีสภาพอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีสภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นแบบตรวจสอบรายการมีมาตราส่วนประมาณ 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์พิจารณาค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.00 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษากลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่ การเผาป่าของรัฐบาลที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน ตามวัตถุประสงค์สามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐบาลที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน พบว่า

ค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา และศักยภาพการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐบาลที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน ด้านจุดแข็ง ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 3.60$) ค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่อง ผู้นำเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล มองเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และผลกระทบของการเผาป่าที่จะส่งผลกระทบต่อในพื้นที่และประเทศเพื่อนบ้าน และมีความอิสระในการบริหารจัดการรัฐทำให้รัฐบาลสามารถเชื่อมโยงนโยบายต่าง ๆ กับประเทศเพื่อนบ้านได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.90$) รองลงมา มีกฎ ระเบียบที่เด็ดขาด สำหรับคนที่กระทำผิดหรือคนที่เผาป่าที่มีผลเสียหาย

ต่อคนส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 3.84$) และประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายและเร็วมากขึ้นทำให้สามารถเข้าไปจัดการไฟฟ้าได้ทันเวลา ($\bar{X} = 3.24$) ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา และศักยภาพการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐบาลที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบนด้านจุดอ่อนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.91$) ค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่อง ยังขาดเรื่องของการจัดทำฐานข้อมูลไฟฟ้าเนื่องมาจากการขาดความรู้และเครื่องมือที่ใช้ในการกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าและขาดเรื่องของการประสานงานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ ส่งผลให้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนเพื่อดำเนินการไม่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมา การได้มาของคณะกรรมการจัดการไฟฟ้า การจัดโครงสร้างคณะทำงาน ไม่ได้มาจากความสมัครใจเข้ามาทำงาน การกำหนดกฎระเบียบและการกำหนดแนวเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินยังไม่มี ความชัดเจน ($\bar{X} = 3.96$) และประชาชนยังไม่มี การควบคุมติดตามดูแลอย่างเป็นระบบ เพราะปัญหาสงครามทางการเมืองและการแย่งชิงดินแดน ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา และศักยภาพการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐบาลที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบนด้านโอกาสในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.85$) ค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่อง สื่อเทคโนโลยีทำให้สื่อสารไปทั่วโลกทำให้เกิดความให้ความสนใจของประเทศเพื่อนบ้านทำให้เกิดการช่วยเหลือในด้านการจัดการไฟฟ้าอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.00$)

รองลงมา รัฐบาลมีนโยบายที่เปิดโอกาสให้ประเทศเพื่อบ้านสนับสนุนและสร้างความร่วมมือในการจัดการไฟฟ้าในพื้นที่ของรัฐบาลเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประเทศเพื่อนบ้าน ($\bar{X} = 3.88$) และหน่วยงานหรือภาคีที่เกี่ยวข้องของประเทศเพื่อนบ้านได้ให้ความสนใจและสนับสนุน บูรณาการการทำงานรวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณ ความรู้ ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา และศักยภาพการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐบาลที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบนด้านอุปสรรค ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.97$) ค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่อง กรอบนโยบายก็ไม่สนับสนุนการกระจายอำนาจและการเข้าถึงการจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเท่าที่ควร ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมา เกิดภาวะสงครามทางการเมืองทำให้ผู้คนที่ต้องอพยพย้ายถิ่นต้องทำการแผ้วถางพื้นที่เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ ไม่มีกระบวนการหารือในการแผนงานร่วมกันระหว่างรัฐบาลเมียนมาร์กับผู้นำรัฐบาล การไม่มั่นคงทางการเมืองใช้การเผาป่าเป็นเครื่องมือในการทำสงคราม ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย การเมืองที่ไม่แน่นอน และกระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลกระทบต่อจัดการไฟฟ้า และไม่สามารถควบคุมไฟฟ้าที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนได้เนื่องจากพื้นที่กว้างขวางและบางครั้งเกิดภาวะสงครามทางการเมืองในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.88$) และไม่มียุทธศาสตร์ของรัฐบาลสภาพเมียนมาร์ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการไฟฟ้าอย่างจริงจัง ($\bar{X} = 3.84$) เท่ากัน

สรุปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จัดทำกลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่ในการเผาป่าของภูมิลักษณ์ที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน การจัดทำ Matrix กำหนดค่าเฉลี่ยสถานะแวดล้อม ศักยภาพการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของภูมิลักษณ์ที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน พบว่า อยู่ในสถานการณ์สุ่มจนตรอก

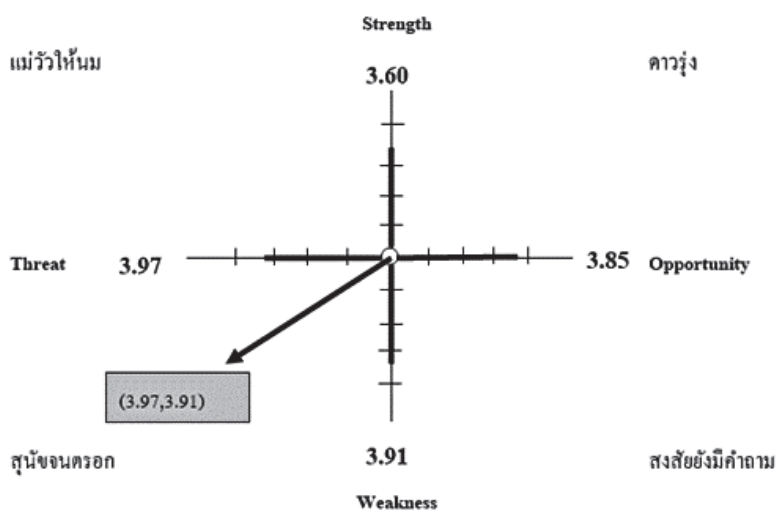
วิสัยทัศน์

ภูมิลักษณ์ ดินแดนสงบ สุขใจ ไร้ไฟป่า ด้วยการจัดการป่าอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

เป้าประสงค์

เป้าประสงค์ระยะสั้น

ภูมิลักษณ์มีการบูรณาการความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการป้องกันไฟป่าเพื่อไม่ให้เกิด

ภาพที่ 1 ค่าเฉลี่ยสถานะแวดล้อม ศักยภาพการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของภูมิลักษณ์ที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน

ผลกระทบต่อประเทศเพื่อนบ้านในเขตอนุภูมิภาค
ลุ่มน้ำโขงตอนบน

เป้าประสงค์ระยะยาว

รัฐฉานเป็นดินแดนที่อาศัยอยู่แล้วมีความ
สุขใจ ไร้กังวลเรื่องปัญหาไฟป่าในระยะ 3-5 ปี
ซึ่งจะทำให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต

ประเด็นกลยุทธ์

การกำหนดทิศทางการจัดการ
เชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐฉานที่มีผลต่อกลุ่มประเทศ
ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบนที่ประชุมเชิงปฏิบัติ
การได้ร่วมกันกำหนด ร่าง ประเด็นกลยุทธ์ ได้
4 ประเด็น ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ
และการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการร่วมกับประเทศ
เพื่อนบ้าน

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ
ไฟป่าโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพของคนรัฐฉาน
ในการบริหารจัดการป่าอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 4 จัดทำ สนับสนุนงบประมาณ
กองทุน ในการจัดการป่าเพื่อไม่ให้เกิดไฟป่าอย่าง
ยั่งยืน

สรุปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ประเมิน
ความเหมาะสมของกลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่

ปัจจัยภายใน และปัจจัย ภายนอก	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
โอกาส (O)	SO (รุก)	WO (ปรับตัว)
	พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือและการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน	พัฒนาระบบการบริหารจัดการไฟป่าโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม
อุปสรรค (T)	ST (รับ)	WT (ถอนตัว)
	พัฒนาศักยภาพของคนรัฐฉานในการบริหารจัดการป่าอย่างยั่งยืน	จัดทำ สนับสนุนงบประมาณ กองทุน ในการจัดการป่าเพื่อไม่ให้เกิดไฟป่าอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 2 การกำหนดทิศทางการจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐฉาน
ที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน

ในการเผาป่าของรัฐฉานที่มีผลต่อกลุ่มประเทศ
ในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน พบว่า

ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของวิสัยทัศน์อยู่ใน
ระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.80$)

ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของเป้าประสงค์
อยู่ในระดับ ความเหมาะสมมากที่สุด โดยเป้าประสงค์
ระยะสั้น ($\bar{X} = 3.92$) และระยะยาว ($\bar{X} = 3.88$)

ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของกลยุทธ์ที่ 1
พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือและการทำงานร่วมกัน
แบบบูรณาการร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน ($\bar{X} = 3.88$)

ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของกลยุทธ์ที่ 2
พัฒนาระบบการบริหารจัดการไฟป่าโดยใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.96$)

ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของกลยุทธ์ที่ 3
พัฒนาศักยภาพของคนรัฐฉานในการบริหารจัดการป่า
อย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 3.84$)

ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของกลยุทธ์ที่ 4
จัดหา สนับสนุนงบประมาณ กองทุน ในการจัดการป่า
เพื่อไม่ให้เกิดไฟป่าอย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 3.88$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการ
เชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐฉานที่มีผลต่อกลุ่มประเทศ
ในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน พบว่า ด้านจุดแข็ง
ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย
สูงสุดในเรื่อง ผู้นำเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล มองเห็น
คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบของการเผาป่า
ที่จะส่งผลกระทบในพื้นที่และประเทศเพื่อนบ้าน
และมีความอิสระในการบริหารจัดการรัฐทำให้รัฐฉาน
สามารถเชื่อมโยงนโยบายต่าง ๆ กับประเทศเพื่อนบ้าน
ด้านจุดอ่อนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย
สูงสุดในเรื่อง ยังขาดเรื่องของการจัดทำฐานข้อมูล

ไฟป่าเนื่องมาจากการขาดความรู้และเครื่องมือที่ใช้
ในการกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่า และขาดเรื่องของ
การประสานงานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงาน
อื่น ๆ ส่งผลให้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน
เพื่อดำเนินการไม่เพียงพอ ด้านโอกาสในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่อง สื่อเทคโนโลยี
ทำให้สื่อสารไปทั่วโลกทำให้เกิดความให้ความสนใจ
ของประเทศเพื่อนบ้านทำให้เกิดการช่วยเหลือ
ในด้านการจัดการไฟป่าอย่างต่อเนื่อง ด้านอุปสรรค
ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยสูงสุดใน
เรื่อง กรอบนโยบายก็ไม่สนับสนุนการกระจาย
อำนาจและการเข้าถึงการจัดการและการใช้ประโยชน์
จากทรัพยากรธรรมชาติเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ
ยั้งศักดิ์ คชโคตร (Kochakote: 2010) ได้ศึกษา
การพัฒนารูปแบบการป้องกันไฟป่า พบว่า ป่าไม้
เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอย่างยิ่งต่อมนุษยชาติ
และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เป็นแหล่งของปัจจัยสี่ที่จำเป็น
ต่อการดำรงชีพ คือ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหาร
และยารักษาโรค นอกจากนี้ป่าไม้ยังให้ประโยชน์
ในด้านอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ให้ร่มเงา การป้องกัน
ไม่ให้หน้าดินถูกกัดเซาะ ทำให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล
ปรับสภาพภูมิอากาศให้เกิดความสมดุลคือไม่หนาวจัด
มากเกินไปในฤดูหนาว และไม่ร้อนจัดในฤดูร้อน
การจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จึงมี
ความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อความคงอยู่ของระบบนิเวศ
ที่พึงประสงค์ วิธีการหนึ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากร
ป่าไม้คือผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ก้าวไกลในการดำเนินการ
รักษา และต้องมีฐานข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อการ
เฝ้าระวัง การป้องกันมิให้เกิดไฟไหม้ป่าเพราะเป็น
ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการทำลายผืนแผ่นดินอย่างเป็น
ลูกโซ่ต่อกัน และสอดคล้องกับธานนท์ โสภิตชา

(Sopitcha, 2010) ที่ได้ศึกษาแนวทางการป้องกัน ไฟป่าบริเวณพื้นที่เสี่ยงในเขตลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง พบว่า ประชาชนเคยได้รับข้อมูลข่าวสาร และความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันไฟป่าผ่านทางสื่อวิทยุมากที่สุด โดยนำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติสืบต่อกันมา ในชุมชนไปใช้ในการป้องกันไฟป่า ด้านการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการป้องกันไฟป่า พบว่าประชาชน มีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาและสาเหตุการเกิด ไฟป่ามีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับน้อย และประชากรมีความต้องการ เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันไฟป่า ในทุกขั้นตอน และแนวทางการป้องกันไฟป่าที่มี ประสิทธิภาพบริเวณพื้นที่เสี่ยงในเขตลุ่มน้ำโขง ตอนล่าง พบว่า ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะภาคประชาชน ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าแบบ บูรณาการอย่างแท้จริงโดยมีการประเมินพื้นที่เสี่ยง ต่อการเกิดไฟป่า ศึกษาบริบทชุมชน ศึกษาสถานการณ์ ไฟป่าของแต่ละพื้นที่ตั้งนั้นแนวทางในการป้องกัน ไฟป่าในแต่ละพื้นที่ย่อมมีความแตกต่างและมีความ หลากหลายขึ้นอยู่กับระบบนิเวศวัฒนธรรม ระบบ นิเวศป่าไม้ และระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมของแต่ละ พื้นที่

2. วิสัยทัศน์ “รัฐฉาน ดินแดนสงบ สุขใจ ไร้ไฟป่า ด้วยการจัดการป่าอย่างมีส่วนร่วมและ ยั่งยืน” โดยมีเป้าประสงค์ระยะสั้น คือ รัฐฉาน มีการบูรณาการความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการป้องกันไฟป่าเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อ ประเทศเพื่อนบ้านในเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ตอนบน และเป้าประสงค์ระยะยาว คือ รัฐฉาน เป็นดินแดนที่อาศัยอยู่แล้วมีความสุข ไร้กังวล

เรื่องปัญหาไฟป่าในระยะ 3 – 5 ปี ซึ่งจะก่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต และมีกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ และการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการร่วมกับประเทศ เพื่อนบ้าน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการบริหาร จัดการไฟป่าโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพของคณรัฐฉานในการ บริหารจัดการป่าอย่างยั่งยืน และกลยุทธ์ที่ 4 จัดหา สนับสนุนงบประมาณ กองทุน ในการจัดการป่า เพื่อไม่ให้เกิดไฟป่าอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรินทร์ รัตนวิภา (Rattanawipa, 2004) ที่ได้วิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา มลพิษทางอากาศของสมาชิกองค์กรชุมชนในเขต เทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วม ในการบูรณาการการป้องกันและแก้ไขปัญหา มลพิษทางอากาศที่ควรจะเป็นไปได้ในอนาคตประกอบด้วย 1) การรณรงค์ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับอันตราย และผลกระทบจากมลพิษทางอากาศให้กับประชาชน ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ 2) การสร้าง จิตสำนึกและความตระหนักในการดูแลรักษา สภาพสิ่งแวดล้อมในด้านมลพิษทางอากาศและ 3) การส่งเสริมให้หน่วยงานท้องถิ่นร่วมกับตัวแทน ชุมชนให้มีการตรวจสอบสภาพอากาศภายใน ชุมชนเป็นประจำทุกปี และให้ประชาชนทุกคน ภายในกลุ่มร่วมกัน สังเกตสภาพอากาศภายใน ชุมชน และสอดคล้องกับรสสุคนธ์ วงศ์แสนคำ (Wongsankhum, 2007) ได้วิจัยเรื่องการ จัดการมลพิษทางอากาศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากปัญหา มลพิษทางอากาศในระดับ มาก ประชาชนที่มี

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ มลพิษทางอากาศ มีความตระหนักต่อปัญหามลพิษทางอากาศและมีประสบการณ์ที่ได้รับจากผลกระทบปัญหามลพิษทางอากาศที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมกำบังกัน โดยเห็นว่า สาเหตุของปัญหามาจากการเผาป่า และเผาขยะมูลฝอยร่วมกับสาเหตุอื่น ๆ เช่น การจราจรติดขัดการก่อสร้าง กิจการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม ร้านอาหารปิ้งย่าง เพราะประชาชนบางกลุ่มเห็นแก่ตัวและไม่ใส่ใจต่อปัญหาและยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การดำเนินการแก้ไขปัญหามาเป็นการดำเนินการโดยภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างยินดีที่จะเข้าร่วมแก้ไขปัญหามาและสอดคล้องกับ สิริพัฒน์ ลากิจิตร (Larpjit, 2009) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าปัจจัยด้านบุคคลเหตุผลปัจจัยสำคัญ ลำดับแรกคือ เป็นหน้าที่ของประชาชน รองลงมาคืออาสาสมัครด้วยใจเพราะอยากช่วยสังคมชุมชน ส่วนกลุ่มข้าราชการส่วนท้องถิ่นมีเหตุผลเพิ่มคือเพราะมีความรู้ความสามารถจึงอาสาสมัครด้วยใจเข้ามาช่วยเหลือสังคมชุมชน อันดับที่สอง คือ ปัจจัยด้านชุมชน เหตุผลปัจจัยสำคัญอันดับแรก คือ ชุมชนให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ส่วนกลุ่มข้าราชการการเมืองมีเพิ่มในเรื่องชุมชนเลือกเป็นตัวแทนเข้าไป

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่ในการเผาป่าของรัฐบาลที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงตอนบน พบว่า วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์และกลยุทธ์ มีความ

เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับพัชรินทร์ รัตนวิภา (Rattanawipa, 2004) ที่พบว่า 1) การรณรงค์ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับอันตรายและผลกระทบจากมลพิษทางอากาศให้กับประชาชนในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ 2) การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการดูแลรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในด้านมลพิษทางอากาศ และ 3) การส่งเสริมให้หน่วยงานท้องถิ่นร่วมกับตัวแทนชุมชนให้มีการตรวจสอบสภาพอากาศภายในชุมชนเป็นประจำทุกปี เป็นกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับรสสุคนธ์ วงศ์แสนคำ (Wongsankhum, 2007) ที่พบว่า พฤติกรรมการป้องกันโดยเห็นว่า สาเหตุของปัญหามาจากการเผาป่าและเผาขยะมูลฝอยร่วมกับสาเหตุอื่น ๆ เป็นกลยุทธ์ที่สามารถใช้ได้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนา

1.1 รัฐบาลควรกำหนดแนวทางและมาตรการประจำปีอย่างมีกระบวนการ โดยการกระจายอำนาจให้การจัดการหมอกควันและไฟป่าโดยยึดชุมชนเป็นศูนย์กลาง

1.2 ควรมีกองทุนการจัดการหมอกควันและไฟป่าแก่ทุกหมู่บ้าน เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน

1.3 การข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับนโยบายไฟป่าและหมอกควันที่จำเป็นส่งถึงให้แก่ประชาชนด้วยภาษาที่เป็นชาติพันธุ์ของแต่ละชนเผ่าเพื่อให้เข้าถึงง่ายแก่การเข้าใจ

1.4 ควรจัดโครงการสร้างกลไกการทำงานในพื้นที่ให้ครอบคลุมในชุมชน ตำบล และระดับจังหวัด

2. ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนาพื้นที่

2.1 ควรสนับสนุนการปรับทัศนคติเรื่องหมอกควันไฟป่า เอื้อโอกาสให้ทุกภาคส่วนสะท้อนความคิดและความเชื่อเกี่ยวกับไฟป่า

2.2 ควรมีการห้ามเผาในช่วงเวลาที่เหมาะสม ตลอดจนการจัดระบบฐานข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ควรมีการออกแบบร่วมกันทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน

2.3 การแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน ควรพูดคุยทำความเข้าใจกับชนกลุ่มน้อย ไม่ใช่กับทางการเมียนมาร์ เช่น กลุ่มกะเหรี่ยงแดง KNPP คุมพื้นที่รัฐคะยาตอนบน กลุ่มดาวแดง คุมพื้นที่รัฐคะยาตอนล่าง กลุ่มไทใหญ่ SSS คุมพื้นที่รัฐฉานตอนใต้ โดยการจัดเวทีพูดคุยกับกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยผ่านทางภาคประชาสังคม

3. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานในการนำไปใช้ประโยชน์

หน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย ทั้งภาครัฐและเอกชน ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านต่อไปนี้

3.1 ด้านการวางแผนในการใช้จ่ายงบประมาณให้เพียงพอกับแผนปฏิบัติงานในแต่ละปี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และการ

บูรณาการแผนงานของหน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านการจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ด้านการนำและสั่งการ การตัดสินใจและการใช้ข้อมูลร่วมกัน

3.3 ด้านการสั่งการควรมีความชัดเจนในการปฏิบัติ และควรมีการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ให้ทั่วถึง

3.4 ด้านการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบ และควบคุมการดำเนินการ ตลอดจนประเมินผลการทำงาน ด้านการปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ เพื่อให้การบริหารงาน ด้านการวางแผนต่าง ๆ ทันตามกำหนดระยะเวลา และบรรลุเป้าหมายการทำงานขององค์กร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการนำกลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐฉานที่มีผลต่อกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงตอนบนไปใช้ในการปฏิบัติจริง และประเมินความสำเร็จของกลยุทธ์ว่านำไปใช้ได้จริงในระดับใด

2. ควรศึกษาวิจัยร่วมกันเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการเชิงพื้นที่การเผาป่าของรัฐฉาน และรัฐใกล้เคียงเพื่อที่จะสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง

REFERENCES

- Jarungrattanapong, R. & Manasboonphempool, A. (2009). **Effects of haze on tourism: the case of Chiang Mai and Phuket**. Chiangmai: Public Policy Studies Institute Foundation. (in Thai)
- Kochakote, Y. (2010). **Development of forest fire prevention models**. Ph.D. Program in Environmental Education. Mahasarakham: Mahasarakham University. (in Thai)
- Kreasuwun, J., Chodamornsuk, C., Wirunvedchayan, O. & Ratjiranukool, P. (2008). **Weather analysis and air pollution warning**. Bangkok: Thailand Science Research and Innovation. (in Thai)
- Larpjit, S. (2009). Factors Affecting Citizen's Decision to Participation in Tambol Administration Organizations in Warinchamrab District, Ubonratchathani Province. **Veridian E-Journal**. 2(1), 137-154. (in Thai)
- Rattanawipa, P. (2004). **The Participation of the communities in protecting and solving problems of air pollution in the Chiang Mai Municipality**. Chiang Mai: Graduate School, Chiang Mai University. (in Thai)
- Rayanakorn, M. (2010). **Haze and Air Pollution in Chiang Mai**. Bangkok: Thai Health Promotion Foundation. (in Thai)
- Sopitcha, T. (2010). **Guidelines for forest fire prevention in vulnerable areas in the Lower Mekong Basin**. Ph.D. Program in Regional Development Strategies. Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani Rajabhat University. (in Thai)
- Wongsankhum, R. (2007). **Air pollution management of stakeholders in Mueang district, Chiang Mai province**. Chiang Mai: Graduate School, Chiang Mai University. (in Thai)
-